

بررسی تأثیر کالبد و کارکرد فضاهای ورودی شهر در ایجاد حس دعوت کنندگی شهروندان؛ نمونه موردی ورودی های شرق شهر تهران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۰۴

کد مقاله: ۴۶۳۱۶

مریم مهدیان^۱

چکیده

بیان مسئله: تصاویر و کیفیاتی که امروزه در غالب مبادی ورودی شهرها به چشم می خورد، این عرصه ها را به پست ترین لایه های فضایی شهرها تبدیل نموده است و به عنوان اولین فضاهای شهری که در مقابل تازه واردین قرار می گیرند، پذیرندگی و دعوت کنندگی لازم را ندارند. زشتی و زیبایی شهر از دید تازه وارد می تواند تا حد زیادی تحت تأثیر ویژگی های کالبدی و کارکردی و زیباشناسی مبادی ورودی شهر قرار گیرد. ایجاد حس پذیرفتن و دعوت شدن عامل بسیار مهمی در تداوم حضور افراد در مکان و شکل گیری رابطه صحیح آن ها با فضا می باشد. لذا این پژوهش به دنبال بررسی تأثیر کالبد و کارکرد فضای ورودی شهر در حس دعوت کنندگی شهروندان در ورودی شرقی تهران می باشد.

روش شناسی: روش تحقیق به صورت توصیفی-تحلیلی می باشد و داده ها مورد نیاز با روش کتابخانه ای و روش پیمایشی جمع آوری شده است و تجزیه و تحلیل داده ها برای پاسخ گویی به سؤالات پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های آماری مانند آزمون های همبستگی پیرسون و رگرسیون و آزمون T بررسی و تحلیل شده است. جامعه آماری این پژوهش نیز با توجه به تعریف گفته شده شامل استفاده کنندگان از فضا (شهروندان) می باشد. حجم نمونه نیز با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر تعیین شد که پرسشنامه بین آن ها توزیع گردید.

یافته ها، نتیجه گیری و توصیه ها: یافته های حاصل نشان می دهد که میانگین عناصر و مؤلفه های کالبدی (تنوع کاربری ها، سازگاری، تناسب کاربری ها، دسترسی و ارتباط، کنترل و نظارت، سلسله مراتب، حفظ حریم، عمر و کیفیت بنا، تعداد طبقات، نوع مصالح، نمای کاربری ها، سطح اشغال) و عملکردی (نفوذپذیری، انعطاف پذیری، ایمنی و امنیت، خوانایی، حس مکان، فضای سبز، انطباق با محیط طبیعی) بالاتر از میانگین شاخص در نظر گرفته شده می باشد بر این مبنای مؤلفه ها بر ایجاد حس دعوت کنندگی تأثیرگذار می باشند. یافته های آزمون نیز نشان داد که ۷۷ درصد از تغییرات حاصله در حس دعوت کنندگی شهروندان در فضاهای ورودی می تواند توسط مؤلفه های ایرانی-اسلامی صورت پذیرد. بنابراین نتیجه پژوهش نشان می دهد که ساماندهی کالبدی و کارکردی ورودی ها با استفاده از الگوی ایرانی-اسلامی حس دعوت کنندگی در شهروندان ارتقاء می یابد.

واژگان کلیدی: کالبد و عملکرد ورودی شهر، فضای ورودی شهر، حس دعوت کنندگی، ورودی شرقی تهران